

НАСТАВНИЦТВО, ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЗДІЙСНЕННЯ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ ПРО ДІТЕЙ-СИРІТ ТА ДІТЕЙ ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Головний обов'язок батьків – піклування про своїх дітей. Ідеальним середовищем для розвитку та виховання дитини є її біологічна сім'я, однак в результаті певних життєвих обставин, діти втрачають своє право на піклування в біологічній сім'ї, в такому випадку їх підтримка та виховання здійснюється державою.

Діти, які внаслідок смерті батьків, позбавлення батьків батьківських прав, хвороби батьків чи з інших причин залишилися без батьківського піклування, мають право на особливий захист і допомогу з боку держави.

Стаття 1 Конституції України покладає на державу обов'язок охороняти дитинство. Одним із проявів такої охорони є опіка та піклування про дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування [1].

Опіка і піклування розглядаються як передача дітей, позбавлених батьківського піклування, іншим особам з метою виховання та захисту їх майнових і особистих прав. Звичайно, найкращою формою влаштування таких дітей є усиновлення. За результатами 2017 року в Україні було усиновлено 1841 дитину-сироту, дитину, позбавленої батьківського піклування, із них українцями 1518 дітей, а іноземними громадянами - 323 дитини.

Однак заклади інтернатного типу, такі, як: будинок малюка, дитячий будинок, дитячий будинок-інтернат, школа-інтернат, учбово-реабілітаційний центр, притулок для дітей, центр соціально-психологічної реабілітації дітей, а також інші заклади для проживання дітей, залишаються в Україні одним із найтрадиційніших видів соціального влаштування дітей-сиріт та дітей, які позбавлені батьківського піклування. В Україні функціонує майже 770 закладів інтернатного типу, в яких перебуває більше 100 тисяч дітей [2].

Дитина піклування та опіка про яку здійснюється я в такому закладі втрачає всі свої соціальні якості та право на індивідуальність. Такі особи в дорослому житті, перетворюються в найбільш потенційну категорію осіб, схильних до вчинення кримінальних та адміністративних проступків. Разом з такими дітьми виростає їх неприязнь до соціуму, агресивне ставлення до людей які виросли в сім'ях. Вони просто не мають людини, якій могли б довіритися, висловити наболіле або почути пораду. Тому

таким дітям просто необхідний наставник.

Наставництво – новий вид безоплатної допомоги дітям-сиротам і дітям, позбавленим батьківського піклування, насамперед підліткам. Він не потребує грошей, спеціальної освіти й навіть багато часу. Наставник – це, в першу чергу, друг, який періодично навідується до дитини, яка перебуває в інтернатному закладі, й допомагає їй порадою або навчає чогось [3].

Насамперед наставництво орієнтовано на дітей середнього і старшого шкільного віку. За словами психологів, маленькі діти погано розуміють такий формат відносин. Вони сподіваються, що наставники їх всиновлять, якщо, наприклад, вони добре поводитимуться, й дуже засмучуються, коли цього не відбувається [3].

Метою наставництва є підготовка дитини, яка проживає у закладі, до самостійного життя шляхом розвитку її фізичного, духовного та інтелектуального потенціалу, впевненості у власних силах, формування культурних і моральних цінностей.

Наставник – це не член сім'ї, не вчитель і не спонсор. Це авторитетний товариш, який може вислухати, дати пораду, зацікавити, бути прикладом.

Наставник може навчити підопічного найпростішим побутовим речам: як готувати їжу, прати й прасувати; пояснити, звідки беруться гроші і як правильно планувати бюджет; розповісти, куди звертатися для отримання медичної допомоги або інших консультацій; допомогти визначитися з майбутньою професією, підготуватися до вступу до вузу або знайти роботу тощо.

Завоювавши довіру дитини, він може пояснити, як будувати близькі стосунки і створювати сім'ю. Можливо, показати приклад власної сім'ї, адже вихованці інтернатів не бачать здорової моделі сімейних стосунків і не вміють їх створювати.

Мінімальні зобов'язання, які бере на себе наставник – це відвідувати дитину раз на тиждень протягом години впродовж року, проводити з нею час, гратися, спілкуватися, вчити елементарним навичкам життя. Ніяких матеріальних зобов'язань наставник не має, але за бажанням може брати участь у матеріальному забезпеченні дитини [3].

Наставниками не можуть бути люди, які: вже були усиновлювачами або опікунами іншої дитини, але усиновлення було скасовано або визнано недійсним з їхньої вини; перебувають на обліку або на лікуванні у психоневрологічному чи наркологічному диспансері; зловживають спиртними напоями або наркотичними засобами; не мають постійного місця проживання та постійного заробітку; страждають на певні хвороби або за станом здоров'я потребують постійного стороннього догляду, ноземці, які не перебувають у шлюбі, крім випадків, коли іноземець є родичем дитини люди, які були засуджені за певними статтями

Кримінального кодексу або мають непогашену судимість за вчинення інших злочинів [3].

Звичайно не кожен готовий усиновлювати, опікати та піклуватися про «чужу дитину», приймати її в свою сім'ю, виховувати - це реалії нашого суспільства. Крім того, рівень соціального забезпечення та правової свідомості громадян в нашій країні не є достатнім для того, щоб радикально подолотати інститут «непотрібних дітей». Однак, кожен з нас може бути наставником дитині, яка потребує індивідуальної уваги. Година на тиждень не є значущим часом для нас, але для дітей, які виховуються в закладах інтернатного типу – це допомога та своєрідний екскурс в реалії повсякденного життя, що в подальшому допомагає таким дітям соціалізуватись.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – №28. – 13 с.

2. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 № 2342-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – №11. – Ст. 59.

3. Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» щодо наставництва: Закон України від 08.09.2016 № 1504-VIII// Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 42. – Ст. 701.

УДК 349.2:001.12/18 (043.2)

Вишновецька С. В., д.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ТРУДОВЕ ПРАВО В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

В даний час вже ні в кого не викликає сумніву той факт, що сучасне суспільство знаходиться на такому етапі свого розвитку, коли інформація стає одним із ключових елементів економіки [1, с. 51-57]. Вона є одним із головних ресурсів виробництва, у зв'язку з цим відбуваються зміни у сфері трудових ресурсів. Економіка постіндустріального типу диктує зміни, пов'язані зі зростаючою роллю інформації. Електронні технології стають ефективним робочим інструментом у трудовій діяльності [2]. Тому впровадження різного роду інформаційних систем на підприємстві є позитивним зрушенням у справі упорядкування внутрішньо-організаційного документообігу і підвищення ефективності локального регулювання.